

No. 36665

**Estonia
and
Turkey**

Agreement between the Government of the Republic of Estonia and the Government of the Republic of Turkey concerning the reciprocal promotion and protection of investments. Tallinn, 3 June 1997

Entry into force: *29 April 1999 by notification, in accordance with article IX*

Authentic texts: *English, Estonian and Turkish*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Estonia, 21 June 2000*

**Estouie
et
Turquie**

Accord entre la République d'Estonie et la République turque relatif à la promotion et à la protection réciproques des investissements. Tallinn, 3 juin 1997

Entrée en vigueur : *29 avril 1999 par notification, conformément à l'article IX*

Textes authentiques : *anglais, estonien et turc*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Estonie, 21 juin 2000*

[ENGLISH TEXT — TEXTE ANGLAIS]

AGREEMENT BETWEEN THE REPUBLIC OF ESTONIA AND THE
REPUBLIC OF TURKEY CONCERNING THE RECIPROCAL
PROMOTION AND PROTECTION OF INVESTMENTS

The Republic of Estonia and the Republic of Turkey, hereinafter called "the Parties";

Desiring to promote greater economic cooperation between the two countries, particularly with respect to investment by investors of one Party in the territory of the other Party,

Recognizing that agreement upon the treatment to be accorded such investment will stimulate the flow of capital and technology and the economic development of the Parties,

Agreeing that fair and equitable treatment of investment is desirable in order to maintain a stable framework for investment and maximum effective utilization of economic resources, and

Having resolved to conclude an agreement concerning the encouragement and reciprocal protection of investments,

Hereby agree as follows:

Article I. Definitions

For the purpose of this Agreement;

1. The term "investor" means:

(a) A natural person deriving his status as a national of either Party according to its applicable law,

(b) Any juridical person incorporated or constituted under the law in force of either of the Parties and having their headquarters in the territory of that Party.

2. The term "investment", in conformity with the hosting Party's laws and regulations, shall include every kind of asset, in particular, but not exclusively:

(a) Shares, stocks or any other form of participation in companies,

(b) Returns reinvested, claims to money or any other rights to legitimate performance having financial value related to an investment,

(c) Movable and immovable property, as well as any other rights in rem such as mortgages, liens, pledges and any other similar rights,

(d) Copyrights, industrial and intellectual property rights such as patents, licenses, industrial designs, technical processes, as well as trademarks, goodwill, know-how and other similar rights,

(e) Business concessions conferred by law or by contract, including concessions to search for, cultivate, extract or exploit natural resources on the territory of either Party as defined hereafter.

3. The term "returns" means the amounts yielded by an investment and includes in particular, though not exclusively, profit, interest, and dividends.

4. The term "territory" includes the land boundaries, maritime areas and the continental shelf delimited by mutual agreement between the parties concerned over which the Party hosting the investment has sovereign rights or jurisdiction in accordance with international law.

Article II. Promotion and Protection of Investments

1. Each Party shall permit in its territory investments, and activities associated therewith, on a basis no less favourable than that accorded in similar situations to investments of investors of any third country, within the framework of its laws and regulations.

2. Each Party shall accord to these investments, once established, treatment no less favourable than that accorded in similar situations to investments of its investors or to investments of investors of any third country, whichever is the most favourable.

3. Subject to the laws and regulations of the Parties relating to the entry, sojourn and employment of aliens;

(a) Nationals of either Party shall be permitted to enter and remain in the territory of the other Party for purposes of establishing, developing, administering or advising on the operation of an investment to which they, or an investor of the first Party that employs them, have committed or are in the process of committing a substantial amount of capital or other resources,

(b) Companies which are legally constituted under the applicable laws and regulations of one Party, and which include investments of investors of the other Party, shall be permitted to engage managerial and technical personnel of their choice, regardless of nationality.

4. The provisions of this Article shall have no effect in relation to following agreements entered into by either of the Parties:

(a) Relating to any existing or future customs union, free trade area, regional economic organization or similar international agreement,

(b) Relating wholly or mainly to taxation.

Article III. Expropriation and Compensation

1. Investments shall not be expropriated, nationalized or subject, directly or indirectly, to measures of similar effects except for a public purpose, in a non-discriminatory manner, upon payment of prompt, adequate and effective compensation, and in accordance with due process of law and the general principles of treatment provided for in Article II of this Agreement.

2. Compensation shall be equivalent to the market value of the expropriated investment before the expropriatory action was taken or became known. Compensation shall be paid without delay and be freely transferable as described in paragraph 2 of Article IV.

3. Investors of either Party whose investments suffer losses in the territory of the other Party owing to war, insurrection, civil disturbance or other similar events shall be accorded by such other Party treatment no less favourable than that accorded to its own investors or to investors of any third country, whichever is the most favourable treatment, as regards any measures it adopts in relation to such losses.

Article IV. Repatriation and Transfer

1. Each Party shall permit in good faith all transfers related to an investment to be made freely and without unreasonable delay into and out of its territory. Such transfers include:

- (a) Returns,
- (b) Proceeds from the sale or liquidation of all or any part of an investment,
- (c) Compensation pursuant to Article III,
- (d) Reimbursements and interest payments deriving from loans in connection with investments,
- (e) Salaries, wages and other remunerations received by the nationals of one Party who have obtained in the territory of the other Party the corresponding work permits related to an investment,
- (f) Payments arising from an investment dispute.

2. Transfers shall be made in the convertible currency in which the investment has been made or in any convertible currency at the market rate of exchange at the date of transfer, unless otherwise agreed by the investor and the hosting Party.

Article V. Subrogation

1. If the investment of an investor of one Party is insured against non-commercial risks under a system established by law, any subrogation of the insurer which stems from the terms of the insurance agreement shall be recognized by the other Party.

2. The insurer shall not be entitled to exercise any rights other than the rights which the investor would have been entitled to exercise.

3. Disputes between a Party and an insurer shall be settled in accordance with the provisions of Article VII of this Agreement.

Article VI. Derogation

This Agreement shall not derogate from:

- (a) National laws and regulations of either Party, or
- (b) International legal obligations assumed by either Party,

that entitle investments or associated activities to a treatment more favourable than that accorded by this Agreement in like situations.

Article VII. Settlement of Disputes Between One Party and Investors of the Other Party

1. Disputes between one of the Parties and an investor of the other Party, in connection with his investment, shall be notified in writing, including a detailed information, by the investor to the recipient Party of the investment. As far as possible, the investor and the concerned Party shall endeavour to settle these disputes by consultations and negotiations in good faith.

2. If these disputes cannot be settled in this way within six months following the date of the written notification mentioned in paragraph 1, the dispute can be submitted, as the investor may choose, to:

(a) The International Center for Settlement of Investment Disputes (ICSID) set up by the "Convention on Settlement of Investment Disputes Between States and Nationals of other States",

(b) An ad hoc court of arbitration laid down under the Arbitration Rules of Procedure of the United Nations Commission for International Trade Law (UNCITRAL),

(c) The Court of Arbitration of the Paris International Chamber of Commerce,

(d) The courts of justice of the Party that is a party to the dispute. However, the investor who has brought the dispute before the said courts can only apply to one of the dispute settlement procedures under (a), (b) or (c) of this Article if a final award has not been rendered within one year.

3. The arbitration awards shall be final and binding for all parties to the dispute. Each Party commits itself to execute the award according to its national legislation.

Article VIII. Settlement of Disputes between the Parties

1. The Parties shall seek in good faith and spirit of cooperation a rapid and equitable solution to any dispute between them concerning the interpretation or application of this Agreement. In this regard, the Parties agree to engage in direct and meaningful negotiations to arrive at such solutions. If the Parties cannot reach an agreement within six months after the beginning of dispute between themselves through the foregoing procedure, the dispute may be submitted, upon the request of either Party, to an arbitral tribunal of three members.

2. Within two months of receipt of a request, each Party shall appoint an arbitrator. The two arbitrators shall select a third arbitrator as Chairman, who is a national of a third country. In the event either Party fails to appoint an arbitrator within the specified time, the other Party may request the President of the International Court of Justice to make the appointment.

3. If both arbitrators cannot reach an agreement about the choice of the Chairman within two months after their appointment, the Chairman shall be appointed upon the request of either Party by the President of the International Court of Justice.

4. If, in the cases specified under paragraphs (2) and (3) of this Article, the President of the International Court of Justice is prevented from carrying out the said function or if he is a national of either Party, the appointment shall be made by the Vice-President, and if the Vice-President is prevented from carrying out the said function or if he is a national of

either Party, the appointment shall be made by the most senior member of the Court who is not a national of either Party.

5. The tribunal shall have three months from the date of the selection of the Chairman to agree upon rules of procedure consistent with the other provisions of this Agreement. In the absence of such agreement, the tribunal shall request the President of the International Court of Justice to designate rules of procedure, taking into account generally recognized rules of international arbitral procedure.

6. Unless otherwise agreed, all submissions shall be made and all hearings shall be completed within eight months of the date of selection of Chairman, and the tribunal shall render its decision within two months after the date of the final submissions or the date of the closing of the hearings, whichever is later. The arbitral tribunal shall reach its decisions, which shall be final and binding, by a majority of votes.

7. Expenses incurred by the Chairman, the other arbitrators, and other costs of the proceedings shall be paid for equally by the Parties. The tribunal may, however, at its discretion, decide that a higher proportion of the costs be paid by one of the Parties.

8. A dispute shall not be submitted to an international arbitration court under the provisions of this Article, if the same dispute has been brought before another international arbitration court under the provisions of Article VU and is still before the court. This will not impair the engagement in direct and meaningful negotiations between both Parties.

Article IX. Entering into Force

This Agreement shall enter into force on the date on which the Parties have informed each other through the diplomatic channels of the fulfilment of the legal procedures necessary for the enforcement of this Agreement. It shall remain in force for a period of ten years and shall continue to be in force unless terminated in accordance with paragraph 2 of this Article. It shall apply to investments existing at the time of entry into force as well as to investments made or acquired thereafter.

2. Either Party may, by giving one year's written notice to the other Party, terminate this Agreement at the end of the initial ten year period or at any time thereafter.

3. This Agreement may be amended by written agreement between the Parties. Any amendment shall enter into force when each Party has notified the other that it has completed all internal requirements for entry into force of such an amendment.

4. With respect to investments made or acquired prior to the date of termination of this Agreement and to which this Agreement otherwise applies, the provisions of all of the other Articles of this Agreement shall thereafter continue to be effective for a further period of ten years from such date of termination.

In witness whereof, the respective plenipotentiaries have signed this Agreement.

Done at Tallinn on the 3-rd day of June, 1997 in the Estonian, Turkish and English languages, all of which are equally authentic. In case of divergence of interpretation the English text shall prevail.

For the Republic of Estonia:

JAAK LEIMANN

For the Republic of Turkey:

AYFER YILMAZ

[ESTONIAN TEXT — TEXTE ESTONIEN]

**EESTI VABARIIGI
JA
TÜRGI VABARIIGI
VAHELINE
INVESTEERINGUTE VASTASTIKUSE SOODUSTAMISE JA KAITSE
LEPING**

Eesti Vabariik ja Türgi Vabariik, edaspidi nimetatud "lepingupoole",

soovides edendada kahe maa ulatuslikumat majanduslikku koostööd, eriti ühe lepingupoole investeerijate investeeringuid teise lepingupoole territooriumil;

tunnustades, et selliste investeeringute käsitlemise leping aitab kaasa kapitali ja tehnoloogia liikumisele ning lepingupoole majanduslikule arengule;

nõustudes, et investeeringu aus ja õiglane käsitus aitab säilitada stabiilset investeerimiskeskonda ja kasutada majandusressursse efektiivsemalt; ning

olles otsustanud sõlmida investeeringute soodustamise ja vastastikuse kaitse lepingu,

leppisid kokku järgnevas:

ARTIKKEL 1 Definitsioonid

Käesoleva lepingu tähenduses:

1. Mõiste "investeerija" tähendab:

(a) füüsilist isikut, kellel on kas ühe või teise lepingupoole kodakondsus vastavalt selle kehtivatele seadustele,

(b) juriidilist isikut, kes on ühinenud või moodustatud kas ühe või teise lepingupoole kehtivate seaduste järgi ja kelle peakontor asub selle lepingupoole territooriumil.

2. Mõiste "investeering" tähendab igat liiki varasid vastavalt selle lepingupoole õigusaktidele, kellele territooriumil investeeritakse, ning hõlmab eelkõige, kuid mitte ainult:

(a) aktsiaid, osakuid ja muid osalusvorme äriühingutes;

(b) reinvesteeritud tulusid, rahalisi nõudeid või muid seaduslikke nõudeid, mis omavad investeeringuga seoses rahalist väärtust;

(c) vallas- ja kinnisvara, samuti kõiki muid asjaõigusi nagu registreeritud pante, käsipante, kinnipidamisõigusi ja muid sarnaseid õigusi;

(d) autoriõigusi, tööstusliku ja intellektuaalse omandi õigusi nagu patendid, litsentsid, tööstusdisainlahendused, tehnoloogilised protsessid, samuti kaubamärgid, firma väärtus, oskusteave ja muid sarnaseid õigusi;

(e) seaduse või lepingu alusel antud ärilisi kontsessioone, kaasa arvatud kontsessioonid loodusvarade otsimiseks, kultiveerimiseks, kaevandamiseks või kasutamiseks kummagi lepingupoole territooriumil edaspidi toodud tähenduses.

3. Mõiste "tulud" tähendab investeeringule lisandunud summasid ja hõlmab eelkõige, kuid mitte ainult kasumit, intressi ja dividende.

4. Mõiste "territoorium" hõlmab maismaapiirides olevaid alasid, merealasid ja mandrilava, mille piirid on määratletud asjaosaliste riikide kokkulepetega ning mille üle lepingupoolel, kelle territooriumil investeeritakse, on vastavalt rahvusvahelisele õigusele suveräänsed õigused või jurisdiktsioon.

ARTIKKEL 2

Investeeringute soodustamine ja kaitse

1. Kumbki lepingupool lubab oma territooriumil oma õigusaktide raames investeeringuid ja nendega seotud tegevust, andes neile vähemalt sama soodsad võimalused, nagu on sarnastes olukordades antud mis tahes kolmanda maa investeerijate investeeringutele.

2. Kumbki lepingupool annab tehtud investeeringutele vähemalt sama soodsa käsitluse, nagu on antud sarnastes olukordades tema enda või mis tahes kolmanda maa investeerijate investeeringutele, olenevalt kumb neist on soodsam.

3. Vastavalt lepingupoole õigusaktidele, mis reguleerivad välismaalaste sissesõitu, ajutist maalviibimist ja tööhõivet:

(a) lubatakse kummagi lepingupoole kodanikul siseneda teise lepingupoole territooriumile ja viibida seal, et teha, arendada või juhtida investeeringut, kuhu tema või tema palganud esimese lepingupoole investeerija on paigutanud või kavatses paigutada olulisi kapitali- või muid ressursse, või et nõustada seda investeerijat;

(b) lubatakse äriühingutel, mis on õiguspäraselt moodustatud vastavalt ühe lepingupoole asjakohastele õigusaktidele ning millesse teise lepingupoole investeerija on teinud investeeringuid, kasutada juhtiv- ja tehnilist personali omal valikul, olenevata nende isikute kodakondsusest.

4. Käesoleva artikli sätteid ei rakendata kummagi lepingupoole sõlmitud järgnevate lepingute suhtes:

(a) mis tahes olemasolevat või tulevikus sõlmitavat tolliliitu, vabakaubanduspiirkonda, piirkondlikku majandusorganisatsiooni käsitlev või muu sarnane rahvusvaheline leping;

(b) täielikult või põhiliselt maksustamist käsitlev leping.

ARTIKKEL 3
Sundvõõrandamine ja hüvitamine

1. Investeeringuid ei tohi sundvõõrandada, riigistada ega võtta nende suhtes muid otseselt ja kaudselt samalaadse toimega meetmeid, välja arvatud juhul, kui seda tehakse avalikes huvides, mittediskrimineerimise põhimõttel ning kohese, täieliku ja piisava hüvitise vastu ning õigusaktides sätestatud menetlust ja käesoleva lepingu artiklis 2 sätestatud käsitluse üldpõhimõtteid järgides.
2. Hüvitis peab olema võrdväärne sundvõõrandatud investeeringu turuväärtusega enne sundvõõrandamist või enne selle teatavakssaamist. Hüvitis tuleb maksta viivitusega ning see peab olema vabalt ülekantav, nagu on kirjeldatud artikli 4 lõikes 2.
3. Kummagi lepingupoole investeerijatele, kelle investeeringud on kannatanud kahju teise lepingupoole territooriumil sõja, relvastatud kokkupõrke, riigisiseste rahutuste või muude sarnaste sündmuste tõttu, võimaldab see teine lepingupool kahjude hüvitamise korral vähemalt sama soodsa käsitluse kui oma investeerijatele või mis tahes kolmanda riigi investeerijatele, olenevalt kumb käsitlus on soodsam.

ARTIKKEL 4
Repatrieerimine ja ülekandmine

1. Kumbki lepingupool lubab teha heade tavade kohaselt oma territooriumile ja seal välja investeeringuga seotud ülekandeid. Ülekanded tehakse vabalt ja ilma põhjendamatu viivitusega. Sellised ülekanded hõlmavad:
 - (a) tulusid;
 - (b) investeeringu või selle osa müügist või likvideerimisest saadud tulusid;
 - (c) hüvitisi vastavalt artiklile 3;
 - (d) investeeringutega seotud laenudest tulenevaid tagasimakseid ja intressimakseid;
 - (e) ühe lepingupoole kodanike, kes on omandanud teise lepingupoole territooriumil investeeringuga seotud asjakohase tööloa, töötasusid, palkasid ja muid tasusid;
 - (f) investeeringuga seotud vaidlustest tulenevad makseid.
2. Ülekanded tehakse selles konverteeritavas valuutas, milles tehti investeering, või mis tahes konverteeritavas valuutas vastavalt ülekande päeval kehtivale vahetuskursile, kui investeerija ja lepingupool, kelle territooriumil investeeritakse, ei ole kokku leppinud teisiti.

ARTIKKEL 5
Subrogatsioon

1. Kui ühe lepingupoole investeerija investeering on kindlustatud mitteäriliste riskide vastu seadusega sätestatud süsteemi kohaselt, tunnustab teine lepingupool kindlustaja kindlustuslepingust tulenevat õiguste üleandmist.
2. Kindlustajal ei ole õigust kasutada muid õigusi peale nende, mida investeerijal oleks olnud õigus kasutada.
3. Vaidlused ühe lepingupoole ja kindlustaja vahel lahendatakse kooskõlas käesoleva lepingu artikli 7 sätetega.

ARTIKKEL 6
Derogatsioon

Käesolev leping ei mõjuta:

- (a) kummagi lepingupoole siseriiklikke õigusakte; ega
- (b) kummagi lepingupoole rahvusvahelisi kohustusi, mis annavad investeeringutele või nendega seotud tegevusele soodsama käsitluse kui sarnastes olukordades käesoleva lepinguga antav käsitlus.

ARTIKKEL 7
Lepingupoole ja teise lepingupoole investeerija
vaidluste lahendamine

1. Lepingupoole ja teise lepingupoole investeerija vaidlusküsimusest viimase investeeringu üle annab investeerija lepingupoolele, kelle territooriumil investeeritakse, teada kirjalikult, lisades teatele üksikasjaliku informatsiooni. Investeerija ja asjaosaline lepingupool püüavad vaidlused lahendada heade tavade kohaselt konsultatsioonide ja läbirääkimiste teel.
2. Kui vaidlusi ei ole sellisel teel võimalik lahendada kuue kuu jooksul pärast lõikes 1 mainitud kirjaliku teate väljastamise kuupäeva, võib investeerija vaidlusküsimuse omal valikul esitada lahendamiseks:
 - (a) Rahvusvahelisele Investeeringualaste Vaidluste Lahendamise Keskusele (ICSID), mis on moodustatud "Riikide ja teiste riikide kodanike investeeringualaste vaidluste lahendamise konventsiooni" järgi;
 - (b) *ad hoc* arbitraazikohtule, mis on moodustatud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Rahvusvahelise Kaubandusõiguse Komisjoni (UNCITRAL) arbitraazireeglite järgi;
 - (c) Pariisi Rahvusvahelise Kaubanduskoja Arbitraazikohtule;

(d) vaidluses osaleva lepingupoolte kohtule. Kuid investeerija, kes on andnud vaidluse lahendamiseks eespool mainitud kohtule, võib kasutada ühte vaidluse lahendamise menetlust käesoleva artikli punktide a, b või c kohaselt alles siis, kui lõplikku kohtuotsust ei ole vastu võetud ühe aasta jooksul.

3. Arbitraazi otsused on lõplikud ja siduvad kõigile vaidluses osalevatele lepingupooltele. Lepingupooled kohustuvad viima need otsused ellu vastavalt oma siseriiklikele õigusaktidele.

ARTIKKEL 8

Lepingupoolte vaidluste lahendamine

1. Lepingupooled püüavad heade tavade alusel ja koostöö vaimus lahendada käesoleva lepingu tõlgendamise või rakendamisega seotud vaidlusi kiiresti ja õiglaselt. Sellise lahenduseni jõudmiseks peavad lepingupooled otseseid ja sisutihedaid läbirääkimisi. Kui lepingupooled eespool nimetatud menetluse käigus ei jõua kokkuleppele kuue kuu jooksul, võib vaidlusküsimuse ükskõik kumma lepingupoolte taotlusel esitada kolmest liikmest koosnevale vahekohtule.

2. Kumbki lepingupool nimetab kahe kuu jooksul pärast taotluse vastuvõtmist ühe vahekohtuniku. Need kaks vahekohtunikku valivad esimeheks kolmanda vahekohtuniku, kes on kolmanda riigi kodanik. Juhul, kui üks lepingupooltest ei ole kindlaksmääratud ajaks vahekohtunikku nimetanud, võib teine lepingupool paluda Rahvusvahelise Kohtu presidendil määrata vahekohtunik.

3. Kui vahekohtunikud ei jõua esimehe valiku suhtes kokkuleppele kahe kuu jooksul pärast nende määramist, nimetab esimehe ükskõik kumma lepingupoolte palvel Rahvusvahelise Kohtu president.

4. Kui Rahvusvahelise Kohtu president ei saa käesoleva artikli lõigetes 2 ja 3 märgitud juhtudel seda funktsiooni täita või kui ta on ühe lepingupoolte kodanik, nimetab esimehe asepresident. Kui asepresident ei saa nimetatud funktsiooni täita või kui ta on ühe lepingupoolte kodanik, nimetab esimehe kõige vanem kohtu liige, kes ei ole kummagi lepingupoolte kodanik.

5. Vahekohtul on pärast esimehe valimise kuupäeva kolm kuud aega, et kooskõlas käesoleva lepingu teiste sätetega leppida kokku protseduurireeglites. Sellise kokkuleppe puudumisel palub vahekohus Rahvusvahelise Kohtu presidendil määrata protseduurireeglid, võttes arvesse üldtunnustatud rahvusvahelisi arbitraazireegleid.

6. Kui ei ole kokku lepitud teisiti, tuleb nõustumisest vahekohtu otsusega teatada ja asja kohtuliku arutamine lõpetada kaheksa kuu jooksul pärast esimehe määramise kuupäeva ning vahekohus peab küsimuse otsustama kahe kuu jooksul pärast lõplikust nõusolekust teatamist või asja kohtuliku arutamise lõpetamist, olenevalt kumb on hilisem. Vahekohus võtab oma otsused vastu häälteenamusega ning need on lõplikud ja siduvad.

7. Esimehe ja teiste vahekohtunike kulud ning muud protseduuriga seotud kulud tasuvad lepingupooled võrdsetes osades. Vahekohus võib siiski otsustada, et üks lepingupool katab suurema osa kuludest.

8. Vaidlust ei esitata teisele rahvusvahelisele vahekohtule vastavalt käesoleva artikli sätetele, kui sama vaidlus on juba antud lahendada ühele rahvusvahelisele vahekohtule vastavalt artikli 7 sätetele ning on veel kohtus arutamisel. See ei mõjuta lepingupoolte tegevust otseste ja sisutihedate läbirääkimiste pidamisel.

ARTIKKEL 9

Jõustumine

1. Käesolev leping jõustub päeval, mil lepingupooled on teineteisele diplomaatiliste kanalite kaudu teatanud käesoleva lepingu jõustumiseks vajalike õiguslike protseduuride täitmisest. Leping kehtib kümme aastat. Lepingu kehtivus pikeneb, kui seda vastavalt käesoleva artikli lõikele 2 ei lõpetata. Lepingut rakendatakse nii enne selle jõustumist tehtud investeeringute kui pärast jõustumist tehtud või omandatud investeeringute suhtes.

2. Kumbki lepingupool võib teisele lepingupoolele saadetava kirjaliku teatega käesoleva lepingu lõpetada üks aasta enne esimese kümneaastase perioodi lõppemist või mis tahes muul ajal pärast seda.

3. Käesolevat lepingut võib täiendada lepingupoolte vahelise kirjaliku kokkuleppega. Täiendus jõustub pärast seda, kui kumbki lepingupool on teisele lepingupoolele teatanud täienduse jõustumiseks vajalike siseriiklike nõuete täitmisest.

4. Enne käesoleva lepingu lõpetamist tehtud või omandatud investeeringute suhtes ja muude investeeringute suhtes, millele käesolevat lepingut on kohaldatud, kehtivad käesoleva lepingu kõik teised artiklid lepingu lõpetamise päevast arvates veel kümme aastat.

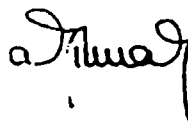
ÜLALTOODU KINNITUSEKS on volitatud esindajad käesolevale lepingule alla kirjutanud.

KOOSTATUD Tallinnas 3. juunil 1997, eesti, türgi ja inglise keeles, kõik tekstid on võrdselt autentsed. Tõlgendamise erinevuste korral võetakse aluseks ingliskeelne tekst.

EESTI VABARIIGI
NIMEL

TÜRGI VABARIIGI
NIMEL

[TURKISH TEXT — TEXTE TURC]

ESTONYA CUMHURİYETİ
VE
TÜRKİYE CUMHURİYETİ ARASINDA
YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN
ANLAŞMA

Estonya Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti bundan sonra Taraflar olarak anılacaklardır.

Özellikle bir Taraf yatırımcılarının diğer Tarafın ülkesindeki yatırımlarıyla ilgili olarak, aralarındaki ekonomik işbirliğini artırma arzusu ile,

Anılan yatırımların tabi olacağı uygulamalara ilişkin bir anlaşma akdinin, sermaye ve teknoloji akımı ile Tarafların ekonomik gelişimini teşvik edeceğini kabul ederek,

İstikrarlı bir yatırım ortamı meydana getirmek ve ekonomik kaynakların en etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere, yatırımların adil ve hakkaniyete uygun muameleye tabi tutulmasının arzu edileceğini kabul ederek, ve

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması için bir anlaşmanın imzalanması kararıyla,

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

MADDE I

Tanımlar

İşbu Anlaşmanın amacı bakımından;

1. "Yatırımcı" terimi:

(a) Her bir Tarafın yürürlükteki mevzuatına göre vatandaşı sayılan bir gerçek kişiyi,

(b) Taraflardan her birinin yürürlükteki mevzuatı çerçevesinde kurulmuş veya teşekkül etmiş ve merkezi o Tarafın ülkesinde bulunan tüzelkişileri ifade eder.

2. (a) "Yatırım" terimi, ev sahibi Tarafın kanun ve nizamlarına uygun olmak kaydıyla, her türlü mal varlığını ve özellikle ancak sınırlayıcı olmayacak şekilde aşağıdakileri kapsar:

(a) hisse senetleri, tahvil ya da şirketlere katılımın diğer şekilleri,

(b) yeniden yatırımda kullanılan hasılatlar, para alacakları veya mali değeri olup kanunen ifa edilebilen bir yatırımla ilgili diğer haklar,

(c) taşınır ve taşınmaz mallar ile ipotek, tedbir, rehin gibi diğer aynı haklar

(d) patent, lisans, sınai tasarım, teknik proses ile bunların yanısıra ticari marka, peştemaliye, know-how gibi sınai ve fikri mülkiyet hakları ile benzer diğer haklar,

(e) aşağıda tanımlandığı gibi Tarafların her birinin ülkesinde doğal kaynakları araştırma, çıkarma ve kullanma dahil olmak üzere kanunen veya sözleşme ile tanınan iş imtiyazları.

3. "Hasılatlar" terimi, bir yatırımdan elde edilen ve özellikle ancak sınırlayıcı olmayacak şekilde kar, faiz ve temettüleri içerir.

4. "Ülke" terimi, kara sınırları, kara suları ve evsahibi Tarafın uluslararası hukuka uygun olarak egemenlik ve yargılama haklarına sahip olduğu ve ilgili Taraflar arasında karşılıklı anlaşmayla sınırlı kıta sahanlığını kapsar.

MADDE II

Yatırımların Teşviki ve Korunması

1. Her bir Taraf, kendi ülkesindeki yatırımlara ve ilgili faaliyetlere benzer durumlarda herhangi üçüncü bir ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına kendi kanun ve nizamları çerçevesinde göstereceği muameleden daha az elverişli olmayacak şekilde, izin verecektir.

2. Her bir Taraf kurulmuş olan bu yatırımlara benzer durumlarda kendi yatırımcılarının yatırımları veya herhangi üçüncü bir ülke yatırımcılarının yatırımlarına uyguladığı muameleden hangisi en elverişli ise, o muameleden daha az elverişli olmayan bir muamele uygulayacaktır.

3. Tarafların, yabancıların ülkeye giriş, geçici ikamet ve istihdamı ile ilgili kanun ve nizamlarına uygun olarak;

(a) Taraflardan her birinin vatandaşlarının, kendilerinin veya kendilerini istihdam eden Tarafın yatırımcısının önemli bir miktar sermaye veya başka kaynak taahhüdünde bulunduğu veya bulunmak üzere olduğu bir yatırımın kurulması, geliştirilmesi, idaresi amacıyla veya işletilmesine ilişkin tavsiyelerde bulunmak üzere diğer Tarafın ülkesine girmesine ve kalmasına izin verilecektir.

(b) Bir Tarafın yürürlükteki kanun ve nizamlarına uygun olarak kurulan ve diğer Taraf yatırımcılarının yatırımları olan şirketler seçtikleri idari ve teknik personeli tabiyetlerine bakılmaksızın istihdam etmeye mezun olacaklardır.

4. İşbu maddenin hükümleri, Taraflardan herhangi birinin Taraf olduğu aşağıdaki anlaşmalar bakımından geçerli olmayacaktır:

(a) mevcut veya gelecekteki herhangi bir gümrük birliği, serbest ticaret bölgesi, bölgesel ekonomik teşkilat veya benzer uluslararası anlaşma,

(b) tamamen veya esas olarak vergilendirmeye ilişkin olanlar.

MADDE III

Kamulaştırma ve Tazminat

1. Yatırımlar, yürürlükteki mevzuata ve işbu Anlaşmanın II'nci Maddesinde konu edilen genel prensiplere uygun olarak, kamu yararına ve ayrımcı olmayacak biçimde yapılmadıkça ve anında, yeterli ve etkin tazminat ödenmedikçe kamulaştırılmayacak, devletleştirilmeyecek veya doğrudan ya da dolaylı olarak benzer etkisi olan tedbirlere maruz bırakılmayacaktır.

2. Tazminat, kamulaştırılan yatırımın kamulaştırma işleminin yapıldığı veya öğrenildiği tarihten önceki piyasa değerine eşit olacaktır. Tazminat gecikmesiz olarak ödenecek ve IV . Maddenin 2. fıkrasında tanımlandığı gibi serbestçe transfer edilebilir olacaktır.

3. Yatırımları, diğer Tarafın ülkesinde savaş, ayaklanma, iç karışıklık veya diğer benzer olaylar nedeniyle zarar gören Taraflardan her birinin yatırımcıları, diğer Tarafa kendi yatırımcılarına ya da herhangi üçüncü bir ülke yatırımcılarına uygulanan muameleden daha az elverişli olmayacak şekilde bu tür kayıplarla ilgili olarak benimsenecek işlemlerden hangisi en elverişli ise o muameleye tabi tutulacaklardır.

MADDE IV

Ülkesine İade ve Transfer

1. Her bir Taraf, iyi niyetle, bir yatırım ile ilgili bütün transferlerin kendi ülkesinden içeri ve dışarıya serbestçe ve makul olmayan gecikme olmaksızın yapılmasına izin verecektir. Bu tür transferler aşağıdakileri içerir:

(a) hasılatlar,

(b) bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilen kazançlar,

(c) Madde III çerçevesindeki tazminatlar,

(d) yatırımlarla ilgili borçlardan kaynaklanan faiz ödemeleri ve geri ödemeler,

(e) diğer Tarafın ülkesinde bir yatırım ile ilgili çalışma izni almış olan bir Tarafın vatandaşlarının elde ettikleri maaşlar, ücretler ve diğer ödemeler,

(f) bir yatırım uyumsuzluğundan doğan ödemeler.

2. Transferler, yatırımcı ile evsahibi Taraf arasında aksi kararlaştırılmadıkça, yatırımın yapılmış olduğu konvertibl para birimi veya herhangi bir konvertibl para birimiyle ve transferin yapıldığı tarihte geçerli olan döviz kuru üzerinden yapılacaktır.

MADDE V

Halefiyet

1. Eğer bir Taraf yatırımcısının yatırımını ticari olmayan risklere karşı kanuni bir sistem dahilinde sigorta edilmişse, sigortalayanın sigorta anlaşmasının şartlarından ileri gelen her türlü halefiyeti diğer Tarafça tanıyacaktır.
2. Sigortalayan, yatırımcının kullanmaya yetkili olabileceği haklar dışında hiç bir hakkı kullanmaya yetkili olmayacaktır.
3. Bir Taraf ile sigortalayan arasındaki uyuşmazlıklar, iş bu Anlaşmanın VII. Maddesi hükümleri uyarınca çözümlenecektir.

MADDE VI

İstisnalar

İşbu Anlaşma, yatırımlara veya yatırımlarla ilgili faaliyetlere, benzer durumlarda bu Anlaşmadan daha elverişli koşullar sağlayan:

- (a) Her bir Tarafın ulusal kanun ve nizamlarının veya
- (b) Her bir tarafça üstlenilen uluslararası yasal yükümlülüklerin

uygulanmasına mani olmayacaktır.

MADDE VII

Bir Taraf ile Diğer Tarafın Yatırımcısı Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Taraflardan biri ile diğer Tarafın bir yatırımcısı arasındaki o yatırımcının bir yatırım ile ilgili uyuşmazlıklar, yatırımcı tarafından ayrıntılı bilgi içerecek şekilde ve yazılı olarak yatırım yapılan Tarafa bildirilecektir. Yatırımcı ve ilgili Taraf bu tür uyuşmazlıkları, mümkün olduğunca iyi niyetle, karşılıklı görüşme ve müzakereler yoluyla çözümlenmeye çalışacaklardır.
2. Eğer uyuşmazlıklar, birinci paragrafta belirtilen yazılı bildirim tarihinden itibaren altı ay içinde, bu yolla çözümlenemezse; uyuşmazlık, yatırımcının seçebileceği aşağıdaki mercilere sunulabilir:

(a) Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi ile kurulmuş olan Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıkların Çözüm Merkezi (ICSID),

(b) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu'nun Tahkim Kurallarına göre bu maksatla kurulacak bir tahkim mahkemesi (UNCITRAL),

(c) Paris Uluslararası Ticaret Odası Tahkim Mahkemesi,

(d) Uyuşmazlığa taraf olan Tarafın adli mahkemeleri. Bununla birlikte, uyuşmazlığı adı geçen mahkemelere götüren yatırımcı bu Maddenin (a), (b) ve (c) fıkralarında yer alan uyuşmazlık çözüm süreçlerinden birine yalnızca nihai kararın bir yıl içinde alınmamış olması halinde başvurabilir.

3. Tahkim kararı; uyuşmazlığın bütün tarafları için kesin ve bağlayıcı olacaktır. Herbir Taraf verilen kararları kendi kanunları çerçevesinde yerine getirecektir.

MADDE VIII

Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Taraflar, işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulaması ile ilgili her türlü uyuşmazlığa iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde, çabuk ve adil çözüm arayacaklardır. Bu bakımdan , Taraflar bu tür çözümlere ulaşmak için doğrudan ve anlamlı görüşmeler yapmayı kabul ederler. Eğer Taraflar, aralarında uyuşmazlığın başladığı tarihten itibaren altı ay içinde bu yöntemle uzlaşmaya varamazlarsa, uyuşmazlık herhangi bir Tarafın talebi üzerine, üç üyeli bir tahkim heyetine götürülebilir.

2. Her bir Taraf talebin alınmasından itibaren iki ay içinde, birer hakem tayin edecektir. Bu iki hakem, üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü bir hakemi Başkan olarak seçeceklerdir. Taraflardan biri belirlenen süre içinde bir hakem tayin edemezse, diğer Taraf, Uluslararası Adalet Divanı'nın Başkanından bu tayini yapmasını talep edebilir.

3. Eğer iki hakem, seçimlerinden itibaren iki ay içinde Heyet Başkanının seçimi konusunda anlaşma sağlayamazlarsa, Heyet Başkanı, Taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından seçilecektir.

4. Uluslararası Adalet Divanı Başkanı, işbu Maddenin ikinci ve üçüncü paragraflarında belirtilen konularda görevini yerine getirmekten alıkonulursa veya bu sahus Taraflardan birinin vatandaşı ise seçim Başkan yardımcısı tarafından yapılacaktır ve Başkan yardımcısı da anılan görevi yerine getirmekten alıkonulursa veya Taraflardan birinin vatandaşı ise seçim Taraflardan birinin vatandaşı olmayan en kıdemli Divan üyesi tarafından yapılacaktır.

5. Tahkim Heyeti Heyet Başkanının seçildiği tarihten itibaren üç ay içinde, işbu Anlaşmanın diğer maddeleriyle tutarlı olacak şekilde usul kuralları üzerinde anlaşmaya varacaklardır. Böyle bir anlaşmanın sağlanamaması halinde, Tahkim

Heyeti, uluslararası tahkim usulü kurallarını dikkate alarak usul kurallarını tayin etmesini Uluslararası Adalet Divanı Başkanından talep edecektir.

6. Aksi kararlaştırılmadıkça, Başkanın seçildiği tarihten itibaren sekiz ay içinde, bütün beyanlar yapılacak, bütün duruşmalar tamamlanacak ve Tahkim Heyeti-hangisi daha sonra gerçekleşirse- duruşmaların bittiği tarihte veya son beyanlardan sonra iki ay içinde karara varacaktır. Tahkim Heyeti, nihai ve bağlayıcı olacak kararını oy çokluğu ile alacaktır.

7. Başkanın, diğer hakemlerin masrafları ve yargılama ile ilgili diğer masraflar Taraflarca eşit olarak ödenecektir. Bununla birlikte, Tahkim Heyeti giderlerin daha yüksek bir oranının Taraflardan biri tarafından ödenmesine re'sen karar verebilir.

8. Eğer bir uyuşmazlık, bu Anlaşmanın VII. Maddesi uyarınca bir uluslararası tahkim heyetine sunulmuş ve hala orada çözüm beklemekte ise, aynı uyuşmazlık işbu madde hükümleri uyarınca başka bir uluslararası tahkim heyetine sunulmayacaktır. Bu, her iki Taraf arasında doğrudan ve anlamlı görüşmeler yoluyla bağlantı kurmayı engellemeyecektir.

MADDE IX

Yürürlüğe Girme

1. İşbu Anlaşma, tarafların birbirlerine diplomatik yollardan işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli olan hukuki formaliteleri tamamladığını bildirdikleri tarihte yürürlüğe girecektir. Anlaşma on yıllık bir dönem için yürürlükte kalacak ve bu Maddenin ikinci paragrafına göre sona erdirilmediği sürece yürürlükte kalacaktır. İşbu Anlaşma, yürürlüğe giriş tarihinde mevcut olan yatırımlara uygulanacağı gibi, bundan sonra yapılan veya gerçekleşen yatırımlara da uygulanacaktır.

2. Taraflardan her biri yazılı olarak diğer Tarafa bir yıl öncesinden feshi ihbarda bulunarak, Anlaşmayı ilk on yıllık dönemin sonunda veya bundan sonra her an sona erdirilebilir.

3. İşbu Anlaşma Taraflar arasında yazılı bir anlaşma ile değiştirilebilir. Herhangi bir değişiklik, Taraflardan her birinin diğer Tarafa değişikliğin yürürlüğe girmesi için gerekli tüm dahili formaliteleri tamamladığını bildirmesi üzerine yürürlüğe girecektir.

4. İşbu Anlaşmanın sona erme tarihinden önce yapılan ya da gerçekleşen ve bu Anlaşmanın uygulanacağı yatırımlarla ilgili olarak, bu Anlaşmanın diğer bütün Maddelerinin hükümleri, söz konusu sona erme tarihinden itibaren ilave bir on yıl daha yürürlükte kalacaktır.

Bu Anlaşmayı Tarafların tam yetkili temsilcileri, huzurlarında imzalamışlardır.

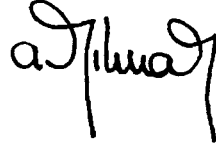
Mallik 'de *3, 2 1991* tarihinde, hepsi de aynı derecede geçerli olmak üzere Estonca, Türkçe ve İngilizce dillerinde imzalanmıştır.

Yorumlamadan doğabilecek herhangi bir ihtilaf halinde İngilizce metin geçerli olacaktır.

ESTONYA CUMHURİYETİ
ADINA

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ADINA

[TRANSLATION - TRADUCTION]

ACCORD ENTRE LA RÉPUBLIQUE D'ESTONIE ET LA RÉPUBLIQUE TURQUE RELATIF À LA PROMOTION ET À LA PROTECTION RÉCIPROQUE DES INVESTISSEMENTS

La République d'Estonie et la République de Turquie, ci-après dénommées les "Parties",

Désireuses d'intensifier la coopération économique entre les deux pays, notamment en ce qui concerne les investissements réalisés par des investisseurs d'une Partie sur le territoire de l'autre,

Reconnaissant qu'un accord sur le traitement à réserver à ces investissements stimulera les flux de capitaux et de technologies ainsi que le développement économique des Parties,

Convenant qu'un traitement juste et équitable des investissements est souhaitable afin de disposer d'un cadre stable pour les investissements et l'utilisation efficace des ressources économiques, et

Décidées à conclure un accord sur la promotion et la protection réciproque des investissements,

Sont convenues de ce qui suit :

Article premier

Aux fins du présent Accord,

1. Le terme "investisseurs" s'entend :

- a) D'une personne physique qui a statut de résident dans l'une des Parties, conformément à la législation applicable;
- b) De toute personne morale constituée ou organisée suivant le droit de l'une des Parties et qui a son siège sur le territoire de cette Partie.

2. Le terme "investissements", conformément à la législation et à la réglementation de la Partie d'accueil, désigne tout type d'actifs et, en particulier, mais non exclusivement, les suivants :

- a) Les actions ou toute autre forme de participation dans des sociétés;
- b) Les revenus d'investissements réinvestis, créances numéraires ou autres droits ayant une valeur financière liés à un investissement;
- c) Les biens meubles et immeubles, ainsi que tous autres droits réels, tels que les hypothèques, nantissements, privilèges et tous droits analogues;
- d) Les droits de propriété industrielle et intellectuelle, tels que brevets, modèles industriels, marques commerciales, fonds de commerce, procédés techniques, savoir-faire, clientèle et tous autres droits similaires;

e) Les concessions économiques octroyées par la loi ou en vertu d'un contrat, y compris celles ayant trait à la mise en valeur, à l'extraction ou à l'exploitation des ressources naturelles situées sur le territoire d'une Partie, comme défini ci-après.

3. L'expression "revenu des investissements" s'entend du produit d'un investissement et comprend en particulier, mais non exclusivement, les bénéfices, intérêts et dividendes.

4. Le terme "territoire" désigne les zones comprises à l'intérieur des zones terrestres et des eaux territoriales, ainsi que le plateau continental délimité d'un commun accord entre les parties concernées, sur lesquelles la Partie qui accueille l'investissement a des droits souverains ou exerce sa juridiction, conformément au droit international.

Article II. Promotion et protection des investissements

1. Chaque Partie autorise, sur son territoire, les investissements et les activités qui y sont liées, sur une base qui n'est pas moins favorable que celle accordée dans des circonstances similaires aux investissements d'investisseurs d'un pays tiers, dans le cadre de sa législation et de sa réglementation:

2. Chaque Partie accorde à ces investissements, une fois effectués, un traitement qui n'est pas moins favorable que celui accordé dans des situations similaires, aux investissements de ses investisseurs ou à ceux d'investisseurs d'un pays tiers quelconque, selon la formule la plus favorable.

3. Sous réserve des lois et règlements des Parties concernant l'entrée, le séjour et l'emploi des étrangers :

a) Les ressortissants de l'une ou l'autre des Parties ont le droit d'entrer et de séjourner sur le territoire de l'autre Partie pour établir, développer, gérer des investissements ou donner des conseils sur la mise en valeur d'un investissement auquel eux-mêmes ou un investisseur de la première Partie qui les emploie, ont apporté ou sont sur le point de le faire, une somme importante au capital ou fourni d'autres ressources.

b) Les entreprises dûment constituées d'après la législation et la réglementation applicables de l'une des Parties et qui disposent d'investissements d'investisseurs de l'autre Partie, peuvent embaucher le personnel administratif et technique de leur choix, quelle que soit leur nationalité.

4. Les dispositions du présent article ne s'appliquent pas aux privilèges octroyés aux termes des accords suivants que les Parties peuvent avoir contractés :

a) Ceux concernant une union douanière, présente ou future, une zone de libre échange, une organisation économique régionale ou tout accord international similaire;

b) Ceux relatifs en totalité ou en partie à l'imposition fiscale.

Article III. Expropriation et compensation

1. Les investissements ne sont pas expropriés, nationalisés ou soumis, directement ou indirectement, à des mesures ayant des effets analogues, si ce n'est pour des motifs d'utilité publique, de manière non discriminatoire, moyennant paiement rapide d'une indemnité ap-

propriété et effective, et conformément à la législation en vigueur et aux principes généraux en matière de traitement figurant à l'article II du présent Accord.

2. L'indemnité doit représenter la juste valeur marchande de l'investissement exproprié avant l'adoption ou la publication de la mesure d'expropriation. Elle est versée sans retard et est librement transférable, comme indiqué au paragraphe 2 de l'article IV.

3. Les investisseurs d'une Partie dont les investissements sur le territoire de l'autre Partie ont subi des dommages pour cause de guerre, d'insurrection, de troubles civils et autres événements analogues, se voient accorder par cette autre Partie un traitement qui n'est pas moins favorable que celui qu'elle accorde à ses propres investisseurs ou aux investisseurs d'un pays tiers, selon le traitement le plus favorable du point de vue des mesures adoptées pour ce type de dommages.

Article IV. Rapatriement et transfert

1. Chaque Partie permet que soient effectués librement et sans retard indu tous les transferts liés à des investissements en provenance ou à destination de son territoire. Ces transferts englobent :

- a) Les revenus des investissements;
- b) Le produit de la vente ou de la liquidation, totale ou partielle, des investissements;
- c) Les indemnités prévues à l'article III;
- d) Les remboursements et les paiements à titre d'intérêt découlant de prêts liés aux investissements;
- e) Les traitements, salaires et autres rémunérations perçus par les ressortissants d'une Partie qui ont obtenu sur le territoire de l'autre Partie les permis nécessaires de travail lié à un investissement;
- f) Les paiements découlant d'un différend en matière d'investissement.

2. Les transferts sont effectués dans la devise convertible dans laquelle a été réalisé l'investissement ou en toute autre devise convertible, si l'investisseur l'accepte, au taux commercial de change en vigueur à la date du transfert sauf dispositions contraires convenues entre l'investisseur et la Partie d'accueil.

Article V. Subrogation

1. Si l'investissement effectué par un investisseur d'une Partie est assuré contre des risques non commerciaux, suivant un régime établi par la loi, l'autre Partie reconnaît la subrogation de l'assureur, découlant des conditions du contrat d'assurance.

2. L'assureur ne peut exercer d'autres droits que ceux qu'aurait pu exercer l'investisseur.

3. Les différends entre une Partie et un assureur sont résolus conformément aux dispositions de l'article VII du présent Accord.

Article VI. Dérogation

Le présent Accord ne porte pas atteinte

- a) Aux lois et réglementations nationales des Parties ou
- b) Aux obligations légales internationales contractées par les Parties

qui accordent aux investissements ou activités connexes un traitement plus favorable que celui accordé par le présent Accord dans des situations similaires.

Article VII. Règlement des différends entre une Partie et des investisseurs de l'autre Partie

1. Les différends entre une des Parties et un investisseur de l'autre Partie ayant trait à un investissement sont notifiés par écrit, accompagnés de renseignements détaillés, par l'investisseur à la Partie qui reçoit l'investissement. L'investisseur et la Partie en cause s'efforcent, dans la mesure du possible, de résoudre ces différends au moyen de consultations et de négociations menées de bonne foi.

2. Si ces différends ne peuvent être résolus de cette manière dans un délai de six mois à compter de la date de la notification écrite mentionnée au paragraphe 1, ils sont soumis, au choix de l'investisseur :

a) Au Centre international de règlement des différends en matière d'investissements (CIRDI) créé par la "Convention sur les règlements des différends relatifs aux investissements entre États et ressortissants d'autres États";

b) A un tribunal arbitral spécial institué par le Règlement d'arbitrage de la Commission des Nations Unies pour le droit commercial international (CNUDCI);

c) A la Cour d'arbitrage de la Chambre de commerce international de Paris;

d) Aux tribunaux compétents de la Partie impliquée dans le différend. Toutefois, l'investisseur qui a saisi lesdits tribunaux du différend ne peut recourir qu'à une seule des procédures de règlement énumérées aux alinéas a), b) ou c) du présent article si un jugement définitif n'a pas été rendu dans un délai d'un an.

3. Les sentences arbitrales sont définitives et contraignantes pour toutes les parties au différend. Chaque Partie s'engage à exécuter les décisions conformément à son droit national.

Article VIII. Règlement de différends entre les Parties

1. Les Parties s'efforcent de bonne foi et dans un esprit de coopération de parvenir à une solution rapide et équitable de tout différend qui pourrait surgir entre elles en ce qui concerne l'interprétation ou l'application du présent Accord. A cet effet, elles conviennent d'ouvrir des négociations directes et sérieuses afin de parvenir à une solution. Si les Parties ne parviennent pas à un accord en suivant la procédure susmentionnée dans les six mois suivant le début du différend, celui-ci peut être soumis, à la requête de l'une quelconque des Parties, à un tribunal arbitral composé de trois membres.

2. Dans un délai de deux mois à compter de la réception de la demande, chaque Partie nomme un arbitre. Les deux arbitres désignent à titre de président un troisième arbitre qui

est un national d'un État tiers. Si une des Parties ne nomme pas son arbitre dans le délai fixé, l'autre Partie peut demander au Président de la Cour internationale de Justice de procéder à cette nomination.

3. Si les deux arbitres ne parviennent pas à un accord sur l'élection du Président dans les deux mois suivant leur nomination, ce dernier est nommé à la demande de l'une quelconque des Parties, par le Président de la Cour internationale de Justice.

4. Si, dans les cas prévus aux paragraphes 2 et 3 du présent article, le Président de la Cour internationale de Justice est empêché d'exercer cette fonction ou s'il est un ressortissant de l'une quelconque des Parties, le Vice-Président procède à la nomination et, si le Vice-Président est lui-même empêché d'exercer cette fonction ou s'il est un ressortissant de l'une quelconque des Parties, le membre de la Cour le plus ancien, qui n'est un national d'aucune des Parties, procède à la nomination.

5. Le tribunal dispose de trois mois à partir de la date de sélection du Président pour établir d'un commun accord un règlement qui soit compatible avec les autres dispositions du présent Accord. En l'absence d'un tel accord, le tribunal demande au Président de la Cour internationale de Justice d'établir ce règlement en tenant compte des règles de procédure arbitrale internationale généralement reconnues.

6. Sauf accord contraire, toutes les demandes doivent être formulées et toute les auditions doivent être achevées dans un délai de huit mois à partir de la date de sélection du Président et le tribunal rend son jugement dans un délai de deux mois suivant la date des dernières demandes ou de la conclusion des auditions, en prenant la dernière de ces dates. Le tribunal rend ses décisions, qui sont définitives et contraignantes, à la majorité des voix.

7. Les frais occasionnés par le Président, les autres arbitres et les autres frais de procédure sont partagés équitablement entre les Parties. Toutefois, le tribunal peut à sa discrétion, décider que l'une des Parties doit payer une part plus élevée des frais.

8. Un différend ne peut être soumis à un tribunal arbitral international, conformément aux dispositions du présent article, si ce même différend a été soumis à un autre tribunal arbitral international, conformément aux dispositions de l'article VII, et que celui-ci n'a pas encore pris de décision définitive. Toutefois, ces dispositions ne portent en rien atteinte à l'ouverture de négociations directes et sérieuses entre les Parties.

Article IX. Entrée en vigueur

1. Le présent Accord entrera en vigueur à la date à laquelle les Parties se sont notifié, par la voie diplomatique, l'achèvement de leurs formalités légales nécessaires pour son entrée en vigueur. Il est valide pendant dix ans et peut être reconduit, à moins qu'il ne soit dénoncé conformément au paragraphe 2 du présent article. Il s'applique aux investissements existants au moment de son entrée en vigueur, ainsi qu'à ceux effectués ou acquis postérieurement.

2. Chaque Partie peut dénoncer le présent Accord moyennant un préavis écrit d'un an notifié à l'autre Partie à la fin de la période initiale de dix ans, ou à tout moment à partir de cette date.

3. Le présent Accord peut être amendé, moyennant un accord écrit des Parties. Toute modification entre en vigueur quand chacune des Parties a notifié à l'autre de l'accomplissement de toutes les formalités internes requises pour l'entrée en vigueur dudit amendement.

4. En ce qui concerne les investissements effectués ou acquis avant la date de dénonciation du présent Accord et auxquels cet Accord s'applique par ailleurs, les dispositions contenues dans les autres articles du présent Accord continueront à produire leur effet pendant dix autres années à compter de la date de dénonciation.

En foi de quoi, les plénipotentiaires respectifs ont signé le présent Accord.

Fait à Tallinn le 3 juin 1997 en langues estonienne, turque et anglaise, tous les textes faisant également foi. En cas de divergences sur l'interprétation, la version anglaise prévaut.

Pour la République d'Estonie :

JAAK LEIMANN

Pour la République de Turquie :

AYFER YILMAZ